

ตะกอนไหว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “กราบขอบพระคุณมาก”

กราบเท้าหลวงพ่อกับ กราบขอบพระคุณมากที่หลวงพ่เมตตาตอบคำถามผมในเทศน์ “ผิดเป็นครู” มันล้างข้อข้องใจออกไปเลยครับ ผมได้ฟังตั้งแต่วันแรกที่หลวงพ่เมตตาตอบไว้แล้ว แต่ยังไม่เขียนมาขอบคุณ เพราะตั้งใจจะทำให้มันเป็นสมาธิก่อน คืออยากมีผลงานมาอวดครูบาอาจารย์บ้าง สุดท้ายก็ยังไม่ได้ จึงเขียนมาก่อน เดียวมันจะนานครับ

มันมีคำเทศน์ของหลวงพ่ที่เล่าเรื่องเมื่อครั้งที่อยู่กับหลวงปู่ที่บ้านตาดที่ฝั่งใจผมว่า “หลวงตาท่านอยู่บนกุฏิ มึงทำให้ได้ผล แล้วเอากำถามไปถามท่านสิ”

จากนั้นไปผมจะตั้งใจปฏิบัติให้มันได้ผล เมื่อคิดจะจะมีคำถามที่เป็นสาระมาถามหลวงพ่บ้าง

ตอบ : กราบขอบพระคุณนะ กราบขอบคุณ ขอบคุณสิ่งที่เป็นสังฆกรรมๆ เพราะคำถาม “ผิดเป็นครู” เพราะว่าเราปฏิบัติไปแล้วมันคาใจใจใจ เขามีสิ่งที่คาใจอยู่ พอปฏิบัติคาใจอยู่ พอปฏิบัติไปแล้วคนเรานั้นมีกิเลส เวลากิเลสไหวๆ กิเลสมันมีอยู่กับเราแล้วแหละ แต่เราไม่เข้าใจว่ากิเลสมันคืออะไร เวลาเราไปศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า เวลาศึกษาธรรมะครูบาอาจารย์ เราก็อ่านนั่นเป็นธรรมๆ เราลืมไป ลืมไปว่าใจเรามีกิเลส

สิ่งนั้นเป็นธรรม เป็นธรรมของครูบาอาจารย์ พอธรรมของครูบาอาจารย์ เราพยายามไปปฏิบัติ พอไปปฏิบัติแล้วมันก็เหมือนเทียบเคียง พอเทียบเคียง มันจะเป็นอย่างนั้น มันจะใช้อย่างนี้ มันจะเป็นอย่างนั้น แล้วเราก็มั่นใจของเราว่าจะต้องเป็นอย่างนั้น ต้องดั่งมอย่างนั้น

แต่ปฏิบัติไปแล้วมันก็ไม่เป็นอย่างนั้น ไม่เป็นอย่างนั้นเพราะเรามีวิชาอยู่ในหัวใจ แต่
 ธรรมะเราพยายามปฏิบัติขึ้นมา

ทีนี้พอปฏิบัติขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นความทุกข์ยากของเราอันหนึ่งแล้ว ฉะนั้น พอเรามีสิ่ง
 ใดที่มันตกตะกอนค้างอยู่ในใจ ตกตะกอนค้างอยู่ในใจ พอเราปฏิบัติไปนะ แล้วพอมันไม่ได้ผล
 มันจะอ้างอิงตรงนั้นแล้ว เพราะไอ้นั้น เพราะไอ้นี้ เพราะอย่างนั้น เพราะอย่างนี้

เหมือนเรา ถ้าเราทำสิ่งใดที่ผิดพลาดไว้ เป็นอาบัติไว้ หรือเราทำกรรมสิ่งใดไว้ เช่น
 เมื่อก่อนพวกเรตอเด็กๆ เคยไปขี้ใจพ่อแม่ เคยไปทำสิ่งใดไว้แล้วมันฝังใจ พอมันฝังใจ พอ
 ไปทำอะไรผิดพลาดนะ เพราะเหตุนี้ๆ เราจะอ้างอิงตรงนั้นเลย เราเคยทำอะไรผิดพลาดไว้
 พอเราทำอะไรผิดพลาด เราก็มอง เพราะเหตุนี้ เพราะเราเคยทำอย่างนี้ไว้ กรรมนั้นเลยตามมา เรา
 เลยทำอะไรไม่ได้เลย เราเลยทุกข์เลยยากอยู่อย่างนี้ นี่ตะกอนในใจ

ถ้าคนมีตะกอนในใจ ตะกอนมันไหว ถ้าตะกอนไหวขึ้นมา ทำสิ่งใดมันก็ล้มลุก
 คลุกคลาน ทั้งๆ ที่การต่อสู้กับกิเลสโดยซึ่งๆ หน้ามันก็เป็นของยากอยู่แล้ว เราจะเอาใจเราให้
 สงบมันก็เป็นเรื่องยากอยู่แล้ว เรื่องยากอยู่แล้วเพราะอะไร เรื่องยากอยู่แล้ว เรารู้ทันทุกๆ คน
 เรารู้ทันคนหมด เรารู้ทางวิชาการหมด แต่เราไม่รู้ทันกิเลสเรา เราไม่รู้ทันหรือหัวใจเราทำไม
 มันถึงเป็นแบบนี้ แต่เรารู้ทุกเรื่องนะ เรารู้ทุกเรื่องเลย ทีนี้พอเรากำหนดพุทโธๆ หรือใช้
 ปัญญาอบรมสมาธิ มันก็เป็นเหยื่อ เป็นเครื่องล่อ พุทธานุสติ ให้จิตมันเกาะไว้ๆ แต่ตัวมันเอง
 ไม่รู้เรื่องหรือ แล้วเราจะไปจ้ำจี้จ้ำไชให้คนเขารู้กับเรา จิตให้มันรู้ สมาธิเป็นอย่างนี้ ธรรมะ
 เป็นแบบนี้ เราจ้ำจี้จ้ำไชขนาดไหนมันก็ไม่รู้หรือ แต่มันจะรู้ขึ้นมาได้ด้วยการศึกษา พอศึกษา
 มานี้เป็นปริยัติ ศึกษานี้เป็นแนวทาง

การศึกษาสำคัญใหม่ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ การศึกษานี้สำคัญนะ แต่ศึกษามาแล้ว หลวง
 ตาท่านไปหาหลวงปู่มั่น เป็นมหาหมา “มหา มหาเรียนมาจนเป็นถึงมหานะ ธรรมขององค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอดมากเลย สูงส่งมาก เทิดไถ่ศิระไว้ แล้วไถ่ลิ้นชัก ลั่นกุญแจมันไว้
 ก่อน อย่าให้ออกมา แล้วให้ประพาศปฏิบัติไป” การประพาศปฏิบัติ นี่ปริยัติแล้วปฏิบัติ การ
 ปฏิบัติมันจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาแล้วมันจะเป็นอันเดียวกัน เป็นอัน
 เดียวกันกับการที่ศึกษามา

แต่ถ้าปฏิบัติยังไม่ได้ มันจะตะมันจะถึบกัน มันจะขัดมันจะแย้งกัน เพราะตามธรรม
 ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นข้อเท็จจริง ของจริงๆ จากองค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เรามีวิชา เรามีความไม่รู้ในหัวใจของเรา เราก็เทียบเคียง การเทียบเคียงเอา

การอนุมาณเอา ผู้ใดปฏิบัติธรรมด้นเดา คาดหมาย มันจะได้ธรรมะที่คาดหมาย ด้นเดา มันไม่
เป็นความจริงหรอก ฉะนั้น เวลาปฏิบัติขึ้นมามันเทียบเคียง เห็นใหม่ นี่ตะกอนมันไหว กิเลสมัน
ไหว พอมันไหวขึ้นมามันก็เทียบเคียง เทียบเคียงอยากได้ อยากเป็น อยากดี แล้วพอไม่ได้ขึ้นมา
ตะกอนมันไหวแล้วมันก็ไปเอาตะกอนให้ขุ่นขึ้นมา ให้น้ำขุ่นไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน พอปฏิบัติไป เห็นใหม่ ถึงบอกว่าผิดเป็นครู สิ่งที่เกิดผลตามมาแล้วเราก็
เสียใจ กรรมที่ได้ทำมาแล้วเป็นกรรมทั้งนั้นนะ กรรมดี กรรมชั่ว กรรมคือการกระทำ ทำดีก็
กรรมดี ทำชั่วก็กรรมชั่ว กรรมคือการกระทำ เราได้กระทำมาแล้ว มันเป็นอดีตมาแล้ว สิ่ง
ที่เป็นอดีตมาแล้ว ถ้าเรามีสติปัญญานะ เราก็วางไว้ อดีตเราก็รับรู้ เราก็เสียใจ แต่ในปัจจุบันนี้เรา
จะทำคุณงามความดีของเรา เราก็ตั้งใจของเรา ตั้งสติของเรา เราทำได้มากได้น้อยแค่ไหน เราก็
ตั้งใจตั้งใจทำของเรา อย่างนี้ตะกอนมันจะไม่ไหว

คือกิเลสมันรุนแรงอยู่แล้ว กิเลสมันเป็นศัตรูกับเราอยู่แล้ว พญามารมันเหยียบขำเราอยู่
แล้ว แล้วไม่ต้องไปกวนให้มันขุ่นขึ้นมาอีกหรอก ปฏิบัติมันก็แสนยากอยู่แล้ว แล้วเรายังไปกวน
สิ่งที่มันอยู่ในหัวใจของเรา สิ่งที่มีผลตามมา สิ่งที่เราพลั้งเผลอมา พอพลั้งเผลอ ตั้ง
สติได้ อันนี้เขาเรียกว่าเป็นบัณฑิตแล้วละ บัณฑิต นี้อริยประเพณี

ผู้ใดทำความผิด แล้วยอมรับผิด สารภาพผิด นั่นเป็นอริยประเพณี ถ้าเป็นประสาโลกก็
แบบว่าใครทำผิดแล้วรู้ทัน ใครทำความผิดพลาดแล้วรู้ว่าผิดพลาด แล้วยอมรับ เขาว่าเป็น
สุภาพบุรุษ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีความผิดพลาดในใจ ทีนี้เป็นสุภาพบุรุษแล้ว เป็นสุภาพบุรุษมันก็
จบไป นี่เป็นสุภาพบุรุษแล้วกิเลสมันก็กระที่บขี้เลย กระที่บขี้ เห็นใหม่ นี่ผิดเป็นครู

มันไปเอาความผิดพลาดนั้นนะ เป็นเพราะเหตุนี้ๆ มันมาทำลายเราไง มันทำลาย
ความตั้งใจเรา ทำให้เราทุกข์ยากไปอีก นี่กิเลสมันจังหวะสอง จังหวะหนึ่งมันก็ล่อเราไปแล้วที่
หนึ่ง มันยังมีจังหวะสองซ้ำอีกทีหนึ่ง จังหวะแรกก็คือว่ามันก็ขุ่นมัวในใจเราอยู่แล้ว มันก็ทำให้
เราทุกข์ยากอยู่แล้ว นี่จังหวะหนึ่ง พอจังหวะหนึ่งมันสำเร็จโทษแล้ว มันมีจังหวะสองซ้ำมาอีก
ทีหนึ่ง เพราะไอ้นั่น เพราะไอ้นี่ ก็ไปคว่ำมาให้ทุกข์ยากเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง ถึงบอกว่าผิดเป็นครู
วางไว้ วางไว้แล้วเราปฏิบัติของเรา

การปฏิบัติมันก็ทุกข์ยากพอแรงอยู่แล้วแหละ ฉะนั้น สิ่งที่จะปฏิบัติให้มันมุนานะ นี้เราเห็นว่า สิ่งที่เราตกตะกอนในใจ ที่เรายังคาใจอยู่ แล้วเราเอาสิ่งนั้นมาปิดบังความเพียรของเรา เอามาปิดบังความที่มันจะเป็นไปได้จริง

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน ตัณหาซ่อนตัณหา ตัณหาจริงๆ จิตได้สำนึกคนก็อยากได้ ดิบได้ดีทั้งนั้นนะ เวลามาทำแล้วมันก็คาดหมายอีก นี่ตัณหาซ่อนตัณหา

ตัณหา เขาบอกว่า มีกิเลสปฏิบัติไม่ได้ มีตัณหาปฏิบัติไม่ได้

ก็มันเป็นกิเลส มันเป็นอนุสัย มันเป็นอวิชชาที่ความไม่รู้ ไม่รู้ว่ามันอยู่ไหน แล้วจะไม่มีได้อย่างไรละ มันก็มีของมันอย่างนั้นนะ แต่เราก็ตั้งสติพุทธโศของเราไป ปัญญาอบรมสมาธิของเราไป

เราพยายามพุทธโศฯ ให้จิตมันเกาะ ปัญญาอบรมสมาธิทำของมัน เพราะเดี๋ยวมันมีปัญญา มันแยกแยะ มันจะละเอียดเข้ามา ใครจะได้ไม่ได้มันจะรู้ของมันตามความเป็นจริง

ตัณหาซ่อนตัณหา ตัณหา คือจริงๆ ทุกคนโผล่ โผล่ที่ว่ามันเป็นกิเลสๆ สิ่งที่เป็นกิเลส แต่ถ้ามันเป็นมรรคละ ความอยากมันก็เป็นมรรค อยากหลุดพ้น อยากเป็นอริยบุคคล อยากปฏิบัติให้สิ้นทุกข์ นี่ก็กิเลส อ้าว! ความอยากเป็นกิเลสใหม่ เป็นกิเลส แต่หลวงตาบอกว่ามันเป็นมรรค มันเป็นมรรคคือเป้าหมาย อริยฐานบารมี เราตั้งเป้าหมายไว้ แล้วชวนขวยไปสู่ที่เป้าหมายนั้น นี่บารมีสิบทัศขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า ก็มีความปรารถนา เป็นกิเลสใหม่ ก็เป็น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พยายามบำเพ็ญเพียรมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย บากบั่นพากเพียรไปจนกว่ามันจะถึง มันเป็นความอยากใหม่ เป็น แต่ถึงที่สุดแล้วก็พ้นทุกข์

นี่ก็เหมือนกัน แล้วมีตัณหาความทะยานอยากใหม่ มี เรามีของเราอยู่แล้วแหละ แต่เราบริกรรมพุทธโศฯให้มันสงบเข้ามาๆ มันสงบได้ มันเป็นเกลือก็มเกลือก มันเป็นกิเลสแก้กิเลส

บอกว่า กิเลสแก้กิเลสได้หรือ เขาบอกต้องทำนะ มันแก้กิเลส

มันเป็นมรรค คำว่า “เป็นมรรค” เป็นเป้าหมาย เป็นความหมั่นเพียรให้เรามุนานะ แต่ถ้ามันไม่มีตรงนี้ เราก็ไม่มีความมุนานะเหมือนกัน ฉะนั้น สิ่งที่ว่าตัณหาซ่อนตัณหา ก็ว่ากิเลสมัน

ก็มีอยู่แล้ว แล้วตะกอนมันไหวขึ้นมา ก็เลสมันซ้อนมา จังหวะสองกระทืบซ้ำ ฉะนั้น เราก็แนะนำให้วางไว้ ถ้ากิเลสซึ่งหนักก็สู้กับมัน จังหวะหนึ่ง จังหวะแรก สู้กับกิเลส แล้วถ้ามันผิดพลาดพลั้งไปอย่างไรเราก็แก้ไขไป อย่าให้กิเลสมันซ้ำสองซ้ำสาม อย่าให้ตะกอนมันไหวขึ้นมาให้ขุ่นมัวไปหมด อันนั้นเป็นเรื่องที่ว่าใน “ผิดเป็นครู” หนึ่ง

สอง ที่บอกว่า หลวงพ่อบอกว่าอยู่กับหลวงตา อยู่กับหลวงตาบอกว่า หลวงตาท่านอยู่บนกฎ มีงทำให้ได้ผลดี แล้วเอาคำถามนี้ไปถามท่าน

เพราะตอนนั้นตอนที่ประพฤติปฏิบัติใหม่ ออกปฏิบัติใหม่ ทุกคนมันก็มีความรู้เท่าทางอื่นทุกคนนะ ความรู้ทางโลกก็อวดเก่ง รู้ไปหมด แต่ความรู้ทางธรรมไม่มีใครรู้หรือแล้วพอไปเจอคนนั่นสอนคนนี่สอน มันก็เชื่อเขาไง เราเห็นครูบาอาจารย์ท่านมีพรญาแล้วท่านปฏิบัติ คุณริยาทำทางจากสายตา ท่านก็เป็นอาจารย์ได้ ก็ไปศึกษากับเขา เขาสอนมา เขาบอกมาแล้วพอเราปฏิบัติไปมันผิดพลาดทั้งนั้นนะ ถามว่าไปไหนมา สามวาสองศอก ถามว่า มันตอบข้าง ถามข้าง มันตอบม้า ถามม้า มันตอบงู มันไปเรื่อยละ มันทุกข์ยากอย่างนั้นมา

มันทุกข์ยากอย่างนั้นมาจนไปเที่ยวภูทอก ไปเจอหลวงปู่จวน “เห็นไหม อวิชาอย่างหยาบของท่านสงบตัวลง อวิชาอย่างกลางในหัวใจท่านอีกมหาศาลเลย อวิชาอย่างละเอียดในใจท่านท่วมหัวเลย”

โอ้โฮ! จริงเว้ย

เมื่อก่อนไปถามใคร ตอบไม่รู้เรื่องหรือถามข้าง ตอบม้า ถามม้า ตอบควาย มันมัวไปหมด เพราะมันผิดพลาดอย่างนั้นมา มันทุกข์ยากมา ทุกข์ยากมาเพราะปฏิบัติมา หาครูบาอาจารย์มา ท่านไม่รู้ท่านก็ตอบประสาไม่รู้ แต่ท่านอวดว่าเป็นอาจารย์ โอ้เราก็ไม่รู้ เราก็เชื่อเขาพอปฏิบัติไปมันถึงงูๆ ปลาๆ อยู่อย่างนั้นนะ พอไปเจออาจารย์จวนทูปหัวทีเดียว ปลามันโดนทูปหัวมันตายเลย มันคืนตายเลย กิเลสมันโดนทูปหัวทีเดียวมันสะอึกเลย ตั้งแต่นั้นมามันถึงเห็นโทษของการขาดอาจารย์ แล้วก็พยายามปฏิบัติเต็มที่

พอเครื่องบินตก เครื่องบินตก อาจารย์จวนท่านเสีย โอ้โฮ! มันแบบว่าแคว้งคว้าง มันไปไหนไม่ได้ ทีนี้พอเข้าไปอยู่บ้านตาคนมันก็คิดอย่างนี้ คิดอย่างนี้เพราะอะไร เพราะมันมีทุนเดิมมาไง ทุนเดิมโดนคนหลอกมาสะเปะสะปะ โดนคนหลอกมามหาศาล แล้วเวลามีครูบาอาจารย์ที่แท้จริงท่านก็นิพพานไปแล้ว พอเข้าไปบ้านตาคนมันถึงเร่งตัวเอง มันจะเร่งตัวเองกำหนดตัวเอง นี่ไง เอ็งหวังว่าจะไม่มีคนสอนไง เมื่อก่อนเที่ยวมา คนสอนก็สอนแต่ผิดๆ พลาดๆ

ตอนนี้หลวงตาท่านอยู่บนกุฏิใจ เอ็งมีอะไรจะไปถาม เอ็งกลัวจะไม่มีอาจารย์สอนเอ็ง เอ็งก็เต็มทีสิ นี่มันกระตุ้นตัวเองอย่างนี้ มันเร่งความเพียรมากเลย

เพราะเราเป็นห่วงใช้ไหม เหมือนเราเจ็บไข้ได้ป่วยไม่มีหมอรักษา ใจนี้หมอมืออยู่ แต่เอ็งไม่ป่วย เอ็งไม่ป่วย เวลาป่วยก็กลัวจะไม่มีใครรักษา หมอก็นั่งอยู่ที่นี่ เพราะเมื่อก่อนเราไปหาหมอมาก็หมอสักเพคะ เราก็ยังไม่ให้เขารักษา มาแต่คราวนี้หมอจริงๆ เลย หมอแท้ๆ เลย เพราะว่าเราก็ได้ศึกษากับท่าน มันก็เต็มที่อยู่แล้ว ฉะนั้น มันถึงทำทนายตัวเองเลยนะ นี่ใจ ท่านอยู่บนกุฏิใจ เอ็งมีอะไรเอ็งทำขึ้นมาสิ ทำขึ้นมา ขึ้นไปถามเลยๆ

เมื่อก่อนปฏิบัติมาแล้วไม่มีทางออก ปฏิบัติมาเวลาไม่มีทางออกมันอัดอั้นตันใจ ไปเที่ยวแสวงหาครูบาอาจารย์ให้สอน ท่านก็ชักจูงให้ไปทางที่ผิดทั้งหมด เวลาไปหาใคร ใครก็ชักจูงกันไป ถามมา ตอบซ่าง ถามซ่าง ตอบมา ไม่เป็น ไม่เป็นก็คือไม่เป็น ทีนี้พอไม่เป็น แต่เราก็ไม่เป็น มันก็เชื่อเขา เขาไม่เป็น แต่เราก็ไม่เป็น แล้วเอาอะไรไปจับเขาล่ะ ก็เชื่อเขาไปก่อน แต่พอมาปฏิบัติ พอมีร่องมีรอย เฮ้ย! นี่มันหลอกนี่หว่า หลอกทั้งนั้น แล้วพอมันรู้ว่าอะไรหลอกอะไรจริง พอเจอของจริงมันก็พยายามมูมานะ พอมูมานะขึ้นมามันก็คิดอย่างนี้ ฉะนั้น คำนี้เราพูดเอง “นี่ใจ หลวงตาท่านอยู่บนกุฏิใจ เอ็งมีอะไรขึ้นไปถามล่ะ เอ็งทำขึ้นมาให้จริงสิ จริงแล้วขึ้นไปถามท่าน”

เวลาไม่มีมันก็ละล้าละลังนะ แต่เวลามันมีจริงขึ้นมา เราก็ไม่มีอะไรจะไปถามท่านอีก ฉะนั้น มันถึงทำทนายตัวเอง แล้วก็โอ้โฮ! พยายามเต็มที่ ฉะนั้น นี่คำพูดเราเอง เขาเอามาพูดต่อ เราถึงพูดอธิบายถึงเหตุผลใจว่าทำไมคิดแบบนั้น ทุกข์ยากนะ

ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านพูด อาจารย์สำคัญมาก ผู้นำสำคัญมาก แล้วเราเองเราไม่มีวุฒิภาวะ แล้วเรารู้ได้อย่างไรว่าอาจารย์องค์ไหนจริงหรือปลอม แต่เวลาปฏิบัติไปแล้ว อ้าว! พอจิตมันเป็นไปนะ อ้าว! โอ้ที่รับรู้มานั้นมันเท็จทั้งนั้นนี่นา พออย่างนั้นบีบมันก็ยังแสวงหาแสวงหามาก็เข้ามาสิ ฉะนั้น พอเขาขอบคุณมา ขอบคุณมานี้เราก็ตอบ นี่เราตอบไปแล้วนะ

ถาม : เรื่อง “ลูกอยากรายงานการปฏิบัติและขอคำแนะนำจากหลวงพ่อ”

ช่วงเช้าพรรษาอธิษฐานจิตไว้ว่าจะไม่นอนในวันพระ จะนั่งสมาธิจนถึงตี ๕ ที่ตั้งจิต เพราะได้กำลังใจจากหลวงพ่อที่หลวงพ่อว่าลองทำดู แล้วก็ทำได้ตลอดพรรษาตามที่ตั้งใจ ผลของการปฏิบัติ พอทำสมาธิจะได้แค่ระดับกลางๆ ไม่เคยถึงจนดับ จะอยู่กับสมาธิและผู้รู้ตลอดโดยอาศัยลมหายใจนำ พอนั่งได้ประมาณ ๒ ชั่วโมงจะมีเวทนาปวดแบบค่อยๆ รุนแรงขึ้น

ทรมาณมากๆ ปวดแสบปวดร้อนจนอยากจะขยับ จึงพยายามสังเกตการเปลี่ยนแปลง และใช้ความอดทนเพ่งดูจนความปวดเริ่มเปลี่ยนจากความรู้สึกแตกต่างเรื่อยๆ และหายไปกลับสู่สภาวะสมาธิปกติ เป็นอยู่หลายครั้ง หลายวัน จนช่วงหลังไม่มีมา แต่ผู้รู้ก็รับรู้ได้ตลอดว่าร่างกายมีความหนักหน่วงตลอดเวลา สบายน้อย มาก ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของสติและสมาธิ

ช่วงหลังพอนั่งได้ ๑ หรือ ๒ ชั่วโมง จะมีสัญญามาเป็นระยะ ให้ดูที่คู้มนั้นไป มันจะหายไปเป็นระยะ และถ้าสติอ่อนมาก เริ่มล้า มันจะมาบ่อยๆ และลูกก็จะลืมตาและขยับตัวแล้วค่อยเริ่มใหม่ ในคืนหนึ่งจะขยับแบบนี้ ๓-๔ ครั้ง เพราะสติเริ่มอ่อนค่ะ

ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันจิตมีความรับรู้ ความรู้สึกที่เข้ามาทำลายความสงบเป็นระยะ มันมากับความคิดและสัญญา เมื่อเข้ามาต้องกำหนดทำความสงบทันทีที่ก่อนมันจะลูกกลมและอยู่นานจนจิตเสื่อม และรับรู้ร่างกายที่หนัก อึดอัดแทบจะตลอดเวลา อันนี้คือความทุกข์ที่ละเอียดลึกๆ ของหนูค่ะ ขอมเมตตาหลวงพ่อบรรณานำที่เห็นสมควร และหนูถวายตัวเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อกะ

ตอบ : “ช่วงเข้าพรรษาอธิษฐานจิตไว้ว่าจะไม่นอนในวันพระ และจะนั่งสมาธิถึงตี ๕”

ที่ตั้งใจทำให้ได้พรรษา ถ้าได้พรรษาแล้ว เห็นใหม่ เหมือนพระ เวลาพระจะเข้าพรรษา เขาเรียกอธิษฐานธุดงค์ ถ้าอธิษฐานธุดงค์ เราจะธุดงค์เป็นวัตร เราจะเนสัชชิกวันไหนเป็นวันๆ ไป หรือเราจะไม่นอนทั้งพรรษาเลย นี่เขาตั้งจิตอธิษฐาน พอตั้งจิตอธิษฐาน พอครบออกพรรษา เราทำได้ครบสมบูรณ์ เราก็อธิว่าเราทำได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราตั้งอธิษฐานของเราไว้ พระเขาทำของเขา ครบพรรษาได้อานิสงส์ นี้ของเรา เราก็อธิษฐานจิตของเราว่าในพรรษาเราจะไม่นอนทุกวันพระ แล้วนั่งสมาธิถึงตี ๕ นี่ถือเนสัชชิก เห็นใหม่ เราทำของเราได้ ถ้าเราทำของเราได้ มันก็เป็นสิ่งที่ว่า ข้อวัตรปฏิบัติของพระเพื่อให้พระมีข้อวัตรปฏิบัติเพื่อรักษาใจ

นี่ก็เหมือนกัน เราอธิษฐานของเราแล้วเราปฏิบัติของเรา สิ่งที่เราอธิษฐานไว้ เราปฏิบัติขึ้นมาเพื่อเป็นขอบเขตให้หัวใจเราเร่งความเพียร ถ้าเร่งความเพียร ออกพรรษาแล้วเราทำได้เราก็อธิใจ พอเราอธิใจ แต่เวลาผลของการปฏิบัติ รายงานผลการปฏิบัติ มันไม่เคยได้สมาธิถึงกับดังลง มันได้ระดับกลางๆ

ระดับกลางๆ ถ้าพุทโธ เราพุทโธต่อเนื่องกันไปๆ แล้วถ้าเราไม่ปล่อยๆ ถ้าพุทโธๆ ไปนะ เราเกาะพุทโธไป ถ้ากำหนดกลมหายใจ เรากำหนดกลมหายใจ ถ้าเป็นกลางๆ กลางๆ มันยัง

รับรู้อยู่ มันรับรู้เสียงได้ รับรู้ได้ จิตเป็นสมาธิ อุปจารสมาธิมันรับรู้ได้ ตรงนี้เป็นตรงที่ วิปัสสนา แต่ถ้ามันจะดิ่งลงนะ พุทโธๆ ต่อไป หรือกำหนดลมหายใจเข้าออกตลอดไป ลมหายใจ จะละเอียดขึ้นๆ จนลมหายใจมันไม่มี แต่รู้อยู่ จิตรู้อยู่ สงบอยู่ อันนั้นดิ่งลง ถ้ามันดิ่งลงมันก็คือ ดิ่งลง ถ้ามันไม่ดิ่งลง มันก็ไม่จำเป็นจะต้องดิ่งลง ก็เหมือนเรามีสถานะแบบใด เราก็ยอมรับ สถานะแบบนั้น เรามีสถานะแบบนี้ เราอยากได้สถานะอื่น มันก็เป็นไปไม่ได้

แต่ถ้าเรามีสถานะแบบนี้ ถ้าเรานั่งจนถึงตี ๕ ได้ เรารับรู้ของเราได้ รับรู้ได้ จิตมันมีความ เจ็บปวด เจ็บปวดรุนแรงมาก มันทรมาณมาก

ถ้าทรมาณมาก เรากำหนด ถ้ามันปล่อยแล้วมันทรมาณมาก เราก็จับมันสิ จิตถ้ามันเป็นเวทนาที่เจ็บปวด ถ้าพอสงบลงแล้ว พอมันออกรู้ ที่อุปจาระนี้จับเลย จับที่ความเจ็บปวด เห็นไหม

ดูหลวงตาท่านนั่งตลอดรุ่งก็เหมือนกัน ท่านบอกว่า ๒-๓ ชั่วโมง ลูกเวทนามันมา ๔-๕ ชั่วโมงไป พอมันจะมา แล้ว ๗-๘ ชั่วโมงไป ปุ่มันจะมา เวทนามันมาแตกต่างกัน แต่มาแตกต่างกัน มันมาแล้วเราจับมันพิจารณาได้ มันจับพิจารณา เหมือนกัน ทุกคนทำธุรกิจ ทำการค้า ก็อยากมีลูกค้า อยากมีผู้สั่งสินค้าขึ้นไป แล้วเขาได้จ่ายเงินเรา เราก็จะประสบความสำเร็จของเรา

นี่ก็เหมือนกัน จิตสงบแล้ว จิตนี้เป็นตัวประธาน จิตนี้เป็นตัวตั้ง ถ้ามันจะวิปัสสนา มันจะวิปัสสนาในสิ่งใด มันก็วิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม มันเป็นลูกค้าไง มันเป็นสิ่งที่เราจะแลกเปลี่ยนสินค้า มันเป็นสิ่งที่เราจะวิปัสสนา ธุรกิจมันจะประสบความสำเร็จได้ มันต้องมีทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ ถ้าผู้ซื้อมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันมันก็จะจับขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันสงบแล้ว ถ้ามีเวทนา เราจับที่เวทนานั้นๆ จับที่เวทนา ที่นี้ เวทนามันปวดนัก เวทนามันปวดแล้วมันรุนแรงมาก พอรุนแรงมากมันก็ฝงใจ ก็ไม่อยากจะเจอ ไม่อยากจะมี ถ้าไม่อยากจะมาก็ไม่อยากจะไปคุยเชิญคูมัน ถ้าไม่คุยเชิญคูมัน เราทำสินค้าแล้วเราไม่มีลูกค้ารับซื้อไป สินค้ามันก็จะกองอยู่นั้น แต่ถ้าเป็นสมาธิ เราทำสมาธิ เราทำความสงบของใจ ใจมันสงบแล้ว เวลามันเสื่อมมามันก็หมดไป มันไม่มีสินค้าเหลือไว้ให้เราดู มีแต่ประสบการณ์ใจ

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเรากำหนดพุทโธ อปปนาสมาธิทั้งคืน เรามีเหตุขึ้นมา จิตมันก็สงบขึ้นมาได้ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ นี่เหตุมันเกิดขึ้นมา พอมันมีเหตุขึ้นมามันก็เกิดผล

ขึ้นมา ผลคือสมาธิ พอสมาธินี้เป็นนามธรรม มันเป็นกิริยาของจิต มันเป็นอาการอาการหนึ่ง เวลามันเสื่อมไปแล้วสมาธิอยู่ไหน สมาธิมันก็หายไป

แต่ถ้าการทำสินค้า สินค้าถ้าเราทำสินค้าสิ่งใด สินค้าต้องมีคลังเก็บสินค้า ถ้าคลังเก็บสินค้า มันต้องมีต้นทุนอีก มันก็เสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา แต่จิตมันเสื่อมไปมันก็หมดไป ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าสมาธิ ถ้าเจอเวทนาจับเวทนา ถ้าจับเวทนาแล้วพิจารณาต่อไป ใจนี้กรณีผลใจ

ที่นี้เขาบอกว่า มันมีความเปลี่ยนแปลงไป มันสงบไป มันมีผู้รู้ มันมีความหนักหน่วงของใจ

มันมีความหนักหน่วงก็พิจารณาต่อไป ทำต่อไปเรื่อยๆ ถ้าทำต่อไปเรื่อยๆ มันอยู่ที่เขาวนปัญญา อยู่ที่เขาวนปัญญาที่ว่าจิตสงบแล้วเราจะจับสิ่งใดได้ ถ้าจับสิ่งใดได้มันก็เป็นผลงานของเรา

ถ้ามันจับสิ่งใดไม่ได้ มันก็ทำสมาธิเพื่อความสงบ สมาธิเพื่อพัฒนา สมาธิเพื่อให้จิตใจเข้มแข็ง ให้จิตใจมีเครื่องอยู่ นี่มีสมาธิเป็นเครื่องอยู่ ถ้าสมาธิเป็นเครื่องอยู่แล้ว สีล สมาธิปัญญา ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมันก็จะออกไป

ที่นี้สิ่งที่ว่าเรารักษาสมาธิ พอสมาธิ ถ้ารักษาสมาธิ ถ้าทำได้ เราฝึกหัดใช้ปัญญาไปเลย จับเวทนานี้แหละ ฉะนั้น เพียงแต่ว่า เพราะธรรมดาเขาจับเวทนาอยู่แล้ว ผู้ถามเขาเป็นลูกศิษย์ เขาเคยมาหาบ่อยๆ ว่าเขาเคยใช้ปัญญาไป เขาก็บอกว่า ทำไมผลมันไม่เกิด

เราบอกขาดสมาธิ ถ้าขาดสมาธิ พอสมาธิเป็นอย่างนี้ คำว่า “ขาดสมาธิ” ขาดสมาธิหมายความว่าจิตมันไม่ละเอียดพอ จิตไม่ละเอียดพอ สิ่งที่พิจารณามันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันก็ปล่อยมา

ถ้าจิตมันเป็นสมาธิแล้วเราก็พิจารณาไป ถ้าเป็นสมาธิ สมาธิเป็นมรรค เป็นองค์มรรค ๑ ในมรรค ๘ ถ้า ๑ ในมรรค ๘ มันก็เหมือนกับสมมุติเราจะทำอาหาร เราขาดเกลือ เราก็ไปเอาสิบล้อขนเกลือมาเลย ขนเกลือมามันก็เป็นเกลือในสิบล้อนั้น ฉะนั้น ได้เกลือมา เกลื่อนี้เราจะมาทำอาหาร เราใช้เฉพาะจำเป็นที่ใช้กับอาหาร อาหารสิ่งใดให้รสเข้มข้น เราก็ใช้เกลือมากินหนึ่ง แต่ไม่ใช่ใส่ทั้งสิบล้อ เขาใส่ชนิดเดียว

สมาธิในองค์มรรค ๘ มันมีสติ มีสมาธิ มีงานชอบ เพียรชอบ มีความชอบธรรม เขาใส่พอดี เขาใส่พอดี ฉะนั้น ความเข้าใจ พอเราบอกขาดสมาธิ ที่นี้ก็เลยทำสมาธิให้เต็มทีเลย

สมาธิก็เหมือนเกลือใส่เต็มรถสิบล้อเลย มันก็อยู่บนรถสิบล้อนั่นนะ เขาใช้ประโยชน์ต่อเมื่อเวลาติด สมาธิ ปัญญา พอมีสมาธิแล้วเราก็ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ เห็นไหม มรรคสามัคคี ความสมดุลของมัน เขาว่าทางสายกลางๆ ความพอดีของปัญญาที่มันหมุนไป ถ้าความพอดีของปัญญาที่มันหมุนไป มันสมดุลต่อมัน มันก็ตั้งคพหวน จะปล่อยของมันๆ ถ้ามันไม่ปล่อย ฝึกหัดตรงนี้ ฝึกหัดตรงนี้ ถ้ามันเป็นขึ้น ไปมันก็เป็นประโยชน์ขึ้นมา

ฉะนั้น ชีวิตประจำวัน เขาว่า ชีวิตประจำวันเขาจะรู้สึกตลอดเวลา ทำความสงบของใจ มีความคิดขึ้นมา ก็พยายามจะแยกแยะมันไม่ให้มันลุลกลาม อย่างนี้ก็เป็นเครื่องอยู่ สิ่งนี้เป็นประโยชน์ เราสู้เท่าทัน สิ่งใดที่ลุลกลามมา เราจะตัด ใช้ปัญญาตัดแล้วรักษาใจไป แต่รักษาใจไป ถ้าจิตมันต้องก้าวเดิน ไปเป็นขั้นเป็นตอน

อย่างเช่นที่ว่า ถ้าในพรรษา กลางคืนดีมาก ๆ เลย เพราะเวลากลางวัน หน้าที่การงาน เราก็อำของเราไป แล้วใช้ตรงนั้นไป อันนั้นมันเป็นชีวิตประจำวัน แต่เวลาถ้านั่งกลางคืน ขณะที่จิตมันสงบกลางๆ นั่นนะ ถ้ามันสบายใจแล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญาเลย แล้วตรงนั้นจะเห็นเลยว่า ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันแยกแยะความเห็นถูกเห็นผิดของกิเลสกับธรรม อันนั้นนะ มันจะดูดีมีมาก

ถ้าบอกว่าในพรรษา ที่นี้มันออกพรรษาไปแล้ว ขอพรรษาหน้านะ

ไม่ต้องพรรษาหน้า ปัจจุบันนี้ทุกวันพระ กลางคืนวันพระให้นั่งภาวนา ถ้านั่งภาวนา พอนั่งภาวนาไปสัก ๒-๓ ชั่วโมง ถ้าจิตมันสงบกลางๆ ใช้ปัญญาไปเลย แล้วเอามาเทียบกันว่า ปัญญาขณะที่มันเป็นสมาธิแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญา กับปัญญาที่เคยมาแล้วให้ฟังว่าเวลาทำงานแล้วเราก็ใช้ปัญญาไป ให้มาดูว่าปัญญาขณะอยู่ในสมาธิที่เราแยกแยะมันจะมีรสชาติอย่างไร มันจะเป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิโง่อย่างไร กับปัญญาที่บอกว่าเวลาเราใช้ชีวิตประจำวัน เราทำหน้าที่การงานมา สิ่งใดมากกระทบเราก็อบายได้ๆ อันนี้มันเป็นปัญญาโลกีย์ปัญญา

กลางคืน เวลากลางคืน นั่งตลอดรุ่งทุกคืน ถึงตี ๔ ตี ๕ เรานั่งต่อนั่นนะ ขณะที่นั่งสมาธิ ใช้ต่อนั่นนะ ถ้ามันสงบแล้วใช้ต่อนั่นนะ แล้วพิจารณาไป แล้วเราจะเห็นว่าภาวนามย

ปัญญา กับปัญญาที่เราใช้อยู่นี้ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะว่าถ้าผู้ปฏิบัติรู้เองเห็นเองมันจะซาบซึ้ง ใ้้นี้ถามหลวงพ่อก ให้หลวงพ่อบอก หลวงพ่อบอกมาที่ไรหนูไม่รู้สักที หนูไม่รู้สักที

ก็คนพูดกับเจ้าของเรื่องมันคนละคน ใ้คนถามก็มีความเห็นอันหนึ่ง ใ้คนตอบก็มีความเห็นอันหนึ่ง แล้วก็ถามกันไป ใ้คนตอบก็ไม่เข้าใจเสียที

ตอนกลางคืน ตอนปฏิบัติ ถ้าจิตมันสงบแล้วเป็นกลางๆ ถึงมันจะไม่ดิ่งลง ถ้ามันมีสติปัญญาพอ จับพวกนี้มาแยกแยะ จับให้ได้ ถ้ามีเวทนา จับเวทนาเลย ถ้าจับเวทนา เวทนาไม่ใช่เรา เพราะเราจับเวทนาได้ แต่ที่มันเจ็บปวดรุนแรงนั้นมันเป็นเรา เวทนากับเราเป็นเนื้อเดียวกัน

แต่ถ้าจิตสงบแล้วนะ พอมันแยก มันปล่อยแล้วนะ มันจับเวทนานะ เราจับเวทนา เวทนาไม่ใช่เรา เหมือนกับว่าไข่ในจาน เห็นใหม่ จานก็คือจาน ไข่ก็คือไข่ แต่มันอยู่ในจานนั้น ไข่อยู่ในจานนั้น เราใส่ไข่ไว้ในจานนั้น นี่ถ้าจับได้ พิจารณาอย่างนี้ มันจะเป็นประโยชน์ตรงนี้ อันนี้รายงานผลปฏิบัติเ็นะ

ที่นี้คำถามต่อไป

ถาม : พ่อของหนูเชื่อคำสอนของพระองค์หนึ่งที่ว่า ตายแล้วสูญ ไม่มีนรกสวรรค์ หนูเคยอ่านหนังสือของท่าน คิดว่าท่านเป็นพระอรหันต์ แต่ไม่ทราบว่าคำสอนดังกล่าวของท่านสอนแบบนั้นจริงหรือไม่ คุณพ่อของหนูมีความเชื่อ หนูจะบอกพ่ออย่างไรดี หนูปฏิบัติไม่ได้เรื่อง เสียที ท้อมาก หนูก็เกลียดใจใหม่คะ หนูจะสำเร็จใหม่ในการกระทำต่อไปในชาตินี้

ตอบ : ฉะนั้น เวลาเขาบอกว่า นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี เขาพูดอยู่ เขาก็พูดอย่างนั้น พระองค์นี้ท่านพูดอย่างนั้นว่านรกสวรรค์ไม่มี มันจะมีก็มีสวรรค์ในอก นรกในใจ เป้าหมายของเขา เขาเห็นสังคมใจว่าสังคมไปเชื่อ ไปเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ แล้วนรกสวรรค์มันมีอยู่จริง สังคมเชื่อส่วนสังคมเชื่อ แต่ใ้พวกที่มาใช้ประโยชน์กับนรกสวรรค์นี้ไง เอานรกสวรรค์มาเป็นสินค้ำใจ

เราก็เห็นว่าในสำนักต่างๆ ต้องเอานรกสวรรค์เป็นสินค้ำ ทำอย่างนั้นจะเป็นอย่างนั้นๆ แล้วมันเป็นจริงหรือเปล่า ฉะนั้น พ่ออย่างนั้นบ๊อบ พระองค์นี้ก็เลยมีแนวคิด แล้วพยายามจะหาทางออก หาทางออกในเรื่องพระพุทธศาสนา ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าสวรรค์ในอก นรกในใจ นรกสวรรค์ไม่มี

มันเป็นไปไม่ได้ มันไม่มีได้อย่างไร ถ้ามันไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะลงมาตรัสรู้ อยู่ในชั้นดุสิตใช่

ใหม่ แล้วมันไม่มีได้อย่างไรละ ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าก่อนที่จะท่านจะจุติมาเกิด ท่านก็อยู่ชั้นดุสิต พระพุทธเจ้าก็พูดไว้ชัดๆ แล้วมันจะไม่มีได้อย่างไรละ ก็ก่อนที่จะท่านจะลงมาท่านก็ไปรอให้ถึงเวลา จากดุสิตก็มาเกิดกับนางมหายา ก็มาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเวลาให้พระโมคคัลลานะ เห็นใหม่ อยู่ที่ราชคฤห์ พระโมคคัลลานะไปนรทวารรค์มา “ตระกูลนี้เกิดแล้วไปอยู่ที่นั่น” มาบอกพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกใช่ ใช่

นรทวารรค์มี ที่นี้เพียงแต่นรทวารรค์มีก็มีในสถานะ มันก็เหมือนกับว่า ดวงจันทร์มีใหม่ พระอาทิตย์มีใหม่ โลกมีใหม่ มันก็มี แต่ที่เราเห็นได้โดยวิทยาศาสตร์ไง แต่ถ้าเป็นนรทวารรค์มันเป็นมิติ พอมันเป็นมิติ ที่นี้ผลของวิญญูๆ จิตเวียนตายเวียนเกิดในวิญญู ถ้าจิตเวียนตายเวียนเกิดในวิญญู องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยตกนรก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่เป็น เราเคยเป็น จิตดวงนี้มันเคยเป็น จิตดวงนี้มันเคยไป พอจิตดวงนี้เคยไป พอมันสิ้นอายุขัยจากภพชาติใดมันก็จะไปเกิดอีก เห็นใหม่

จิตไม่เคยตายๆ มันจะเวียนตายเวียนเกิดในวิญญู มันจะเวียนตายเวียนเกิดในภพชาตินี้ ทำดีก็ไปเกิดดี ทำชั่วก็ไปเกิดชั่ว แต่คนเราทำทั้งดีทั้งชั่ว บางทีเทวดาบางองค์ กลางคืนอยู่บนสวรรค์ กลางวันอยู่ในนรก มันก็ยังมีขนาดนั้น โดยหลักมันเป็นแบบนี้ แต่มันมีโดยข้อยกเว้น จิตบางดวงมันมียกเว้นที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์ แต่กรณีอย่างนี้มันมีน้อย แต่โดยธรรมดาจิตเราเวียนตายเวียนเกิดแบบนี้ นรทวารรค์มีแน่นอน แต่มีอย่างไรละ มันมีต่อเมื่อเราหมดอายุขัยเราก็จะไปอยู่สถานะอย่างนั้น มันมีอยู่อย่างนั้น มันไม่ใช่ใครจะไปสร้างขึ้น

ดูอย่างพระจันทร์ ดูอย่างดวงอาทิตย์ ดูอย่างโลก มันยังเป็นยุคเป็นคราว กาแล็กซีต่างๆ มันจะเปลี่ยนแปลง มันเป็นอินโดจีนโดยมันก็จะมิของมันอยู่อย่างนี้ พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นอินโดจีน แต่มันจะเปลี่ยนแปลงของมันไป

วิญญูมันก็เหมือนดวงอาทิตย์ เหมือนพระจันทร์ เหมือนโลก มันมีของมันอยู่อย่างนั้น ไม่มีใครไปสร้าง ไม่มีใครสร้างได้ ไม่มีใครสร้างได้เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ภัทรกัปนี้เป็นองค์ที่ ๔ พระพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ แล้วพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ไปข้างหน้า ใครจะมาสร้างไว้ละ ไม่มีใครมาสร้าง มันมีของมันอยู่ใช่ใหม่ แต่พระพุทธเจ้ามาอุบัติขึ้น มาปฏิบัติขึ้น มันมีของมันอยู่อย่างนั้น แล้วเอาสิ่งนี้มาเตือน มาบอกชาว

พุทธว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำดีก็ไปสวรรค์ ทำชั่วก็ไปตกนรก แล้วถ้าคนทั้งทำดีและทำชั่ว อันนี้มันเป็นของสัจจะความจริงที่มีอยู่ ถ้ามีอยู่บ้าง ฉะนั้น เรื่องของส่วนบุคคลละ

เรื่องของส่วนบุคคลบ้าง มันก็มาอยู่ที่ใจ ใครระลึกชาติได้ ระลึกเพราะจิตมันเคยเป็น เคยอยู่เคยเป็น นี่บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกชาติได้ว่าเคยเป็นสิ่งใดมา ระลึกชาติได้ จุตูปปาตญาณ อนาคตจะไปเกิดที่ไหน อาสวักขยญาณ อันนี้มันเป็นเรื่องเฉพาะ อันนี้มันเป็น เรื่องเฉพาะอำนาจวาสนาของจิตแต่ละดวง จิตดวงใดที่มีอำนาจวาสนา ใครที่มีอำนาจวาสนาก็ ปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์เป็นพระอรหันต์ไป ถ้าใครมีอำนาจวาสนาอย่างนางวิสาขา นางวิสาขา เป็นพระโศดาบัน พรารถนามาแค่นั้น แต่พระอานนท์เป็นพระโศดาบันสมัยที่องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ามีชีวิตอยู่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “อานนท์ เรานิพพานไปแล้ว ๓ เดือน เขา จะมีการสังคายนา” นี้อาคตังสัญญา รู้อนาคต “เขาจะเป็นพระอรหันต์วันนั้น”

พระโศดาบันบางคนปรารถนาเท่านั้น อย่างนางวิสาขาปรารถนาเป็นพระโศดาบัน เป็น มหาอุบาสิกา ก็ได้แค่โศดาบัน ปฏิบัติมาขนาดนั้น แต่พระอานนท์ถึงเป็นพระโศดาบัน เวลา พระพุทธเจ้าจะนิพพานยังเสียใจ อยากให้พระพุทธเจ้าสอนต่อ พระพุทธเจ้าบอกว่า “อีก ๓ เดือนข้างหน้า เธอจะได้เป็นพระอรหันต์” ฉะนั้น ถ้าเป็นพระอรหันต์ ปฏิบัติไปมันก็สิ้นสุด แห่งทุกข์ ถ้าสิ้นสุดแห่งทุกข์มันจะเข้าใจเรื่องนี้หมดเลย

นรกสวรรค์มันมี คนชั่ว คนชั่วตกนรก ทีนี้คนชั่วตายแล้วไปไหนล่ะ ดายสุญ

อ้าว! ถ้าตายสุญนะ ถ้าตายสุญมันก็เหมือนเราบอกเลย เราเปรียบเทียบมาจาก พระไตรปิฎก เราเปรียบเทียบว่า โตโยต้าสายการผลิตรุ่นใดก็แล้วแต่ โตโยต้าก็เป็นโตโยต้า หมด อ้าว! โตโยต้า นิสสัน ฮอนด้า สายการผลิตรุ่นใดก็แล้วแต่ โรงงานผลิตนั่นเป็ยะเลย เห็น ไหม รุ่นใดล่ะ พ่อแม่คนเดียวกันก็สายการผลิตหนึ่ง ลูกออกมาทำไมไม่เหมือนกัน ถ้าโตโยต้า นะ ออกมาจากโรงงานผลิต สายการผลิตนั้นมันก็เป็นโตโยต้ารุ่นนั้นๆ มีคุณสมบัติอย่างนั้นๆ พ่อแม่คนเดียวกัน ลูก ๒ คน ๓ คน ทำไมไม่เหมือนกัน นี่ไง ถ้ามันสุญใจ

อ้าว! โตโยต้า เครื่องก็ประกอบจากเครื่องของโตโยต้า เครื่องอุปกรณ์แต่ละรุ่น แม่พิมพ์มันปั๊มมาอย่างนั้น พ่อแม่แม่ก็คนเดียวกัน ก็แม่พิมพ์เดียวกันนะ อ้าว! พ่อแม่คนนี้ แม่ก็ คนนี้ ลูกออกมา ๒ คนก็ไม่เหมือนกัน นิสัยไม่เหมือนกัน ลูกออกมา ๓ คนไม่เหมือนกัน มัน แตกต่างกับโตโยต้าแล้ว โตโยต้ามันเป็นวัตถุ แต่นี่จิต จิต เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ชั้นดุสิต เวลาปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จุตินางามหาเมธา เป็นพุทธมารดา พอประสูติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตาย เพราะไม่มีใครมีบุญจะได้เกิดในภพนี้อีก ภพนี้เกิดเฉพาะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียว

นี่ไง สายการผลิต ถ้าพูดถึงสูญเงิ ถ้าพูดถึงว่า สูญ เราก็ต้องเปรียบเทียบแบบสูญอย่างโตโยต้า เวลาโรงงานมันเจ็ เลิกหมด โตโยต้าไม่มี ถ้าโตโยต้าเขาเลิกผลิตก็คือเลิกผลิตใช้ใหม่ เพราะมันเป็นวัตถุ แต่จิตมันไม่มีวันหยุด มันแตกต่างกัน แล้วพอไม่มีวันหยุดปั๊บ ถ้ามันสูญ มันจะอยู่ที่ไหน ถ้ามันไม่อยู่ในมนุษย์นี่ มันมีที่ให้อยู่ไง คือสวรรค์ คือพรหมไง สวรรค์พรหม ให้จิตนี้ไปพักใจ เพราะของมันมีอยู่

ฉะนั้น ของมันมีอยู่ นรกสวรรค์มันมีของมันจริงอยู่ แล้วเวลาเราเห็นสังคม สังคมมีความเชื่อที่เขาแตกต่างหลากหลาย เราก็ไปคาดคั้นว่านรกสวรรค์ไม่มี แล้วเราจะบอกว่า ถ้าในพระไตรปิฎกมีอยู่จริง เขียนไว้อยู่จริง ก็บอกว่าเป็นสวรรค์ในอก นรกในใจ

ถ้าสวรรค์ในอก นรกในใจ นักปฏิบัติยิ่งรู้เข้าไปใหญ่ พระปฏิบัติรู้ว่าสวรรค์ในอก นรกในใจเป็นอย่างไร เวลาภาวนาไม่ลง นั่งสมาธิไม่ได้ นั่นนะนรกชัดๆ เวลาจิตเสื่อม ภาวนาดีแล้ว แล้วมันเสื่อม นั่นนะขุมนรกเลย นั่นนะขุมนรก แล้วเวลาภาวนาไป แล้วเวลามันพิจารณาไป แล้วมันติดขัด นั่นก็ขุมนรก

แล้วเวลาภาวนา พุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิแล้วมันลง นั่นนะสวรรค์ โอ๊ย! มันปล่อยหมด มันว่างหมด โอ๊ย! มันดีไปหมดเลย แล้วถ้าวิปัสสนาไป เกิดภาวนามยปัญญา นั่นก็สวรรค์ แล้วนรกสวรรค์ เห็นไหม กิเลสกับกรรม แล้วเวลามันพ้นไปละ

สวรรค์ในอก นรกในใจ นักปฏิบัติยิ่งรู้ดีกว่า กรรมดีทำอยู่ที่นี้ แล้วถ้ามันดับลงเดี๋ยวนี้ จิตเราเข้าสู่ฌานสมาบัติ ถ้ามันดับลงเดี๋ยวนี้ พรหมชัดๆ เลย มันหนึ่งเดียว ชั้นเดียว พรหมนี้ชั้นเดียว เทวดาชั้น ๔ มนุษย์นี้ชั้น ๕ จิตเป็นหนึ่ง จิตเข้าสมาธิ จิตตั้งมั่น มันหนึ่งเดียว มันจะไปไหนละ นี่สวรรค์ในอก นักปฏิบัติรู้เลย ถ้าทำสมาธิอยู่ ถ้ามันดับเดี๋ยวนี้เป็นพรหม เกิดบนพรหม ถ้ามันมีบุญกุศล มันได้ทิพย์ มันได้ทิพย์สมบัติ มันไปเกิดบนสวรรค์

แล้วถ้ามันทุกข์ยาก เทวทัต ดุสิต ธรณีสุบสดๆ เลย เทวทัตนี้ธรณีสุบลงไปสดๆ เลย สวรรค์ไม่มีหรือ นรกสวรรค์ไม่มีใช่ไหม แล้วตายแล้วสูญ สูญแล้วเทวทัต องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเทวทัตลงอเวจี พ้นจากอเวจีขึ้นมา ต่อมาเทวทัตจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ถ้ามันสูญ เทวทัตจะมาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

นักปฏิบัติพอปฏิบัติจริงมันมีข้อมูลในใจด้วยไง พระไตรปิฎกก็เขียนไว้ คำราเขียนไว้ วางไว้เป็นแนวทาง แล้วการไปศึกษามันศึกษาจากมุมมองของใคร แต่พระองค์นี้เขาใช้ทางปริยัติไง ศึกษาตามคำราไง แต่ในทางปฏิบัติเราไม่เชื่อ อย่างที่บอกว่า “หนูเข้าใจว่าท่านจะเป็นอริยบุคคล”

ไม่มี ไม่เชื่อ ถ้าเป็นอริยบุคคลนะ เห็นกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรมซักๆ เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระโสดาบัน “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปล่งอุทาน อุทานเพราะว่ามันปลื้มใจ เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมา เทศนาว่าการธรรมซักๆ ครั้งแรก ได้ส่งองค์แรกคือพระอัญญาโกณฑัญญะ เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะเห็นตามความเป็นจริงในสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุทานว่า “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” มันมีพยานยืนยันใจว่านรกสวรรค์มีจริงหรือเปล่า มรรคผลมีจริงหรือเปล่า เห็นจริงหรือเปล่า ถ้าเป็นพระอริยบุคคลมันเห็นแบบพระอัญญาโกณฑัญญะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปล่งอุทานปลื้มใจเลย แล้วคนที่เห็นมุมมองเดียวกันมันจะปฏิเสธอย่างนี้ได้ยังไง

ถ้าคนที่ยังปฏิเสธอยู่อย่างนี้ มุมมองไม่เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เขาว่าเขารู้เหมือนพระพุทธเจ้า ไอ้พวกที่ว่ำนรกสวรรค์มี รู้ไม่เหมือนพระพุทธเจ้า แล้วจะเป็นอริยบุคคลได้ไหม ไม่ได้ ถ้ามันไม่ได้แล้ว ฉะนั้น ยกท่านไว้ ความเห็นของท่าน เรื่องส่วนบุคคลนี้ เราพูดกันด้วยสติจะเป็นไปไม่ได้ ไอ้ที่ว่าท่านเป็นอริยบุคคลนะ ไม่เป็น ไม่เป็น

ถ้าคนเป็นอริยบุคคล ธรรมะของพระพุทธเจ้า ถ้าใครแสดงก็แล้วแต่ มันจะเป็นช่องเป็นทางเดียวกัน ไม่มีการขัดการแย้งกัน ถ้ามีการขัดการแย้งกันนะ ผิดคนหนึ่ง ผิดคนหนึ่ง คนหนึ่งถูก คนหนึ่งผิด แล้วเรื่องนรกสวรรค์ ตั้งแต่หลวงปู่มั่น เราเชื่อใหม่ว่าหลวงปู่มั่นเป็นพระอรหันต์ แล้วเทวดามาฟังเทศน์หลวงปู่มั่นเยอะเยอะเลย เชื่อใหม่ อ้าว! แล้วไม่มีได้อย่างไรละ แล้วเทวดาอยู่ที่ไหนละ ก็อยู่บนสวรรค์ อ้าว! พรหมก็มา แล้วเขาบอกไม่มี ขัดและแย้งกันใหม่ ขัดและแย้งกัน ถ้าขัดและแย้งกัน ต้องมีคนผิดคนหนึ่ง ฉะนั้น ถ้ามีคนผิดคนหนึ่ง อ้าว! จะว่าใครถูกใครผิดละ

อันนั้นว่าถูกว่าผิดเพราะว่าเราใช้ปัญญาไตร่ตรองนะ แต่ถ้าเวลาจริงแล้ว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกาลามสูตร อย่าเพิ่งเชื่อ ให้ทำจริงขึ้นมา ถ้าเราทำจริงขึ้นมาะ เรื่องอย่างนี้ ปัญหานี้ไม่มีเลย

ปัญหานี้มันมีเพราะอะไรรู้ไหม ปัญหามันมีเพราะว่า พระองค์นี้เป็นนักปราชญ์ในเมืองไทยเลย แล้วประชาชนเชื่อถือศรัทธา แล้วคนที่เชื่อถือศรัทธามีศักยภาพทางสังคม ทุกคนฮือฮามาก

แต่เวลาหลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์ของเรา คนที่เชื่อถือเป็นบ้านนอกคอกนา เป็นชาวไร่ชาวนา เป็นพวกสัตถาจริต ทางภาคอีสานเชื่อหลวงปู่มันมาก เคารพบูชากันมาก ศักยภาพทางสังคมมันไม่ค่อยเหมือนกัน แล้วเวลาพวกเราเชื่อด้วยหัวใจ มันไม่เป็นวิทยาศาสตร์ คือเราไม่ใช่ปัญญาชนที่จะมาอธิบายกัน

แต่พระองค์นี้ส่วนใหญ่แล้วปัญญาชนทั้งนั้น เพราะปัญญาชนแล้วเวลาพูดออกมาทีไรเล่านิทานไป สุดตันตปิฎกไป เล่านิทาน มันไม่เป็นเหมือนหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านไม่ได้เล่านิทาน ท่านเอาความจริงออกมาจากหัวอกของท่าน เอาความจริงพูดออกมา พวกเราฟังแล้วเชื่อถือศรัทธา แล้วประพฤติปฏิบัติตาม นี่เวลาประพฤติปฏิบัติตาม

การศึกษา ใครจบดอกเตอร์ แล้วก็ไปเป็นศาสตราจารย์ คูลี เยอะแยะเลย คนจบดอกเตอร์เดี๋ยวมันก็จบดอกเตอร์ จะบอกว่าการศึกษามันทันกันได้ ดอกเตอร์นี่ส่งเรียนแล้วให้มีความขยันหมั่นเพียร จบแน่นอน จบดอกเตอร์แล้วมาทำทางวิชาการ มันได้ศาสตราจารย์แน่นอน มันได้ มันทันกันได้

แต่ในการปฏิบัติ ถ้ามันทันกัน มันก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ถ้ามันสิ้นทุกข์เหมือนกัน มันจะรู้ทันกัน การปฏิบัติมันทันกันได้ จะบอกว่า อาจารย์องค์ไหนพูดอะไรก็แล้วแต่เราทำของเราไปมันทันได้ มันทำทันได้

ฉะนั้น สิ่งทีบอกว่าคุณเชื่อแบบนี้

ถ้าคุณเชื่อแบบนี้ มันเป็นกระแสสังคม อย่างเรา บางทีเราก็ลังเลใจนะ เฮ้ย! กูก็ไม่เชื่อนะ เฮ้ย! แต่สังคมเขาเชื่อกันหมดเลย แล้วเพื่อนกูนี่เชื่อหมดเลย แล้วถ้าอยู่ในมหาวิทยาลัยนะ ถ้าทั้งมหาวิทยาลัยเขาก็เชื่อกัน เฮ้ย! กูไม่เชื่ออยู่คนเดียวไม่ได้ กูต้องเชื่อด้วย อย่างนี้ก็มี ส่วนใหญ่เชื่อไปตามกระแสไป ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์อะไร แต่ถ้าคนมีหลักมีเกณฑ์ ศึกษาเสียหน่อย แล้วค้นคว้าเสียหน่อย มันจะเป็นอย่างนั้นจริงหรือเปล่า ถ้ามันไม่เป็นจริง มันจะเป็นจริงขึ้นมา

นี่พูดถึงความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์นะ ถ้าพูดไปแล้วมันยาวมาก พูดได้ทั้งวัน อันนี้มันเป็นเรื่องโลก ฉะนั้น นรกสวรรค์มันจะรู้จริงหรือไม่จริง ทำสมาธิเข้ามา ถ้าจิตเป็นสมาธิ จิตเป็นสมาธิเห็นตัวตนของตัวเอง มันก็เห็นที่มาแล้ว แล้วถ้าพิจารณาไป ปฏิบัติไปนะ ถ้าข้างตรงนี้ไม่ได้ เป็นพระโศดาบันไม่ได้

เพราะจิตนี้มีค่าเท่ากัน คนเราเกิดมานี่เกิดตายเหมือนกัน พอเกิดตายเหมือนกัน มันไปเส้นทางเดียวกันไง คือไปตามกรรม นรกสวรรค์ แต่พอเป็นพระโศดาบันนะ เวลาปฏิบัติไปมันถอนสังโยชน์แล้ว มันไม่ไปตามวิญญู เพราะพระโศดาบันเกิดอย่างมากอีก ๗ชาติ แต่จิตปกติมันไม่มีต้น ไม่มีปลาย มันไม่มีกำหนดว่ามันจะเกิดกี่ชาตินะ มันเกิดเวียนอยู่นั้นแหละ มันเกิดอยู่นั้นแหละ ไม่มีจบหรอก จิตไม่เคยตาย แต่พอเป็นพระโศดาบันอย่างมากอีก ๗ชาติ

แล้วถ้าทำไปเป็นพระสัทธาคามิ เป็นพระอนาคามิ ไม่เกิดในกามภพแล้ว แล้วเอ็งคิดสิ คนที่จะต้องเกิดอีกแล้วมันไม่เกิด ทำไมมันถึงไม่เกิด อ้าว! เมล็ดพืชลงไปที่ดินมันต้องงอก แล้วทำไมมันไม่งอก อ้าว! จิตที่มันเวียนตายเวียนเกิดมันต้องเกิด แล้วเป็นพระอนาคามิมันไม่เกิดในกามภพแล้ว ไปเกิดบนพรหม แล้วเวลาล้างหมดเลย พรหมมันก็ไม่ไปแล้ว มันจบแล้วมันเป็นอย่างไร

เมล็ดพืช ข้าวหวานไปที่นาต้องขึ้นหมด ถ้าดินน้ำมี แล้วมีเมล็ดข้าวอะไรที่มันทิ้งไปในนาแล้วมันไม่เกิด มีไหม แต่หลวงปู่ขาวมี หลวงปู่ขาวบอกว่า ถ้าเมล็ดข้าว ถ้ามันตกลงที่นาก็มันต้องเกิดอีก เมล็ดข้าวนั้นได้สิแล้ว ได้हु่งสุกแล้ว เมล็ดข้าวนั้นสุกแล้ว ได้เต็มสุกแล้ว มันจะเกิดอีกไม่ได้ นี่หลวงปู่ขาว มันมีความจริงใจ ปฏิบัติมันมีความจริงอย่างนี้ นี่พูดถึงเรื่องนรกสวรรค์นะ

“๒. หนูปฏิบัติไม่ได้เรื่องเสียที จนท้อมาก หนูชี้แจงเองไซ้ไหมคะ หนูจะสำเร็จได้ไหมคะในชาตินี้”

สำเร็จในชาตินี้มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของเรา แต่ในการทำบุญกุศลนะ ทำทาน ร้อยพันพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยพันพันหนไม่เท่ากับทำสมาธิได้หนึ่ง ทำสมาธิร้อยพันพันหนไม่เท่ากับเกิดภวามยปัญญาที่ชำระล้างกิเลสได้หนึ่ง

เห็นไหม ทำทานร้อยพันพันหนไม่เท่ากับถือศีล แล้วถ้าศีลร้อยพันพันหนก็เป็นหมิ่นแล้ว ถ้าศีล มันจะลงสมาธิ แล้วถ้าทำสมาธิเท่ากับเราทำทานเป็นหมื่นๆ หน ก็ทำสมาธิหนึ่ง

เราจะบอกว่า นั่งสมาธิ เราทำบุญกุศลมันมีค่ามหาศาลไง ถ้ามันมีค่ามหาศาลเหมือนกับทำงาน เป็นพันๆ ครั้ง กับเรานั่งสมาธิ แล้วเกิดสมาธิแล้วเกิดปัญญาขึ้นมา

บอกว่า ชาตินี้จะปฏิบัติได้หรือไม่ได้

สิ่งที่เราทำอยู่นี้มันเป็นสุดยอด สุดยอดของการทำตบะธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนพวกเรา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อานนท์ เธอบอกเขาณะ” เวลาคนเข้ามา คนเขามาถวาย พวกโยม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะนิพพาน เขามีดอกไม้รูปเทียนมาบูชาเต็มเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อานนท์ เธอบอกเขาณะว่า อย่าบูชาเราด้วยอามิสเลย ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

แล้วเราปฏิบัติกันอยู่นี้เราบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือเปล่า

เราจะทำได้หรือไม่ก็ได้ก็แล้วแต่ เราจะบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยของเราด้วยการทำความเพียรของเรา ถ้าเราทำความเพียรของเรา มันจะสำเร็จไม่สำเร็จ เราได้บูชา ได้บูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หนึ่ง การปฏิบัติบูชา ผลมันมากกว่าการทำอามิสบูชา เราบูชาด้วยอย่างนี้ มันจะทุกข์มันจะยาก เราก็กู้ทน

อ้าว! เราหาเงินหาทองมาซื้อมาทำบุญปั้นผลมันเป็นเงินเท่าไร กับเราปฏิบัติบูชา เราลงทุนลงแรงด้วยสติ ด้วยความเพียรของเรา มันทุกข์ไหม ก็ทุกข์ แล้วถ้ามันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้เพราะว่ามันไม่มัจฉิมายปฏิบัติ ไม่ถูกต้องชอบธรรม

เราก็หาเหตุผลของเราเถิด ใช้ปัญญาเดินสมาธิแล้วเป็นอย่างนี้ มันเป็นเพราะอะไร นั่งสมาธิแล้วมันไม่ได้เพราะอะไร คุณพระเรา พระเราถ้ามันไม่ได้ เราก็ใช้อุบายวิธีการหลบหลีกหาทางไปให้ได้ นี่ครูบาอาจารย์ท่านสอนอย่างนี้ ท่านสอนอย่างนี้ เราก็ทำของเราอย่างนี้

ทีนี้เพียงแต่เรายืนยันไม่ได้ใจว่าปฏิบัติแล้ว เออ! ถ้าเอ็งปฏิบัติชาตินี้แล้วเอ็งเป็นพระอรหันต์เลย ใจนี้มันเป็นการชี้หน้า แต่ความจริงมันอยู่ที่การปฏิบัติ

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ความบริสุทธิ์มันเป็นเรื่องของเฉพาะตน ไม่มีใครการันตีความบริสุทธิ์ของคนอื่นได้

ความสะอาดบริสุทธิ์ของจิตแต่ละดวงมันเป็นความรู้เฉพาะตน มันสะอาดบริสุทธิ์ หรือมันเศร้าหมองก็เฉพาะจิตนั้น มันเป็นเรื่องเฉพาะตน แล้วถ้าเฉพาะตน ตนทำได้ตามความเป็นจริง เออ! แล้วถ้าเราจริงแล้ว ไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านรู้จริง เออ! ท่านบอกว่าใช่ เป็นจริงตามนั้น

ความสะอาดบริสุทธิ์ มันไม่มีใครจะบอกว่าต้องเป็นอย่างนั้น แต่มันอยู่ที่การกระทำของเราต่างหากว่าจะเป็นอย่างนั้นหรือไม่เป็น ถ้ามันเป็นของเรา เราทำได้จริงมันก็เป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงของเรา มันก็ถูกต้องชอบธรรม มันก็เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจิตของเรา ฉะนั้น ปฏิบัตินี้สุดขอยอดอยู่แล้ว

เวลาคนที่เขาไม่ได้ศึกษาธรรมะเขาก็เสียดาย เพราะเขาไม่ได้ศึกษา เขาไม่เสียดาย เขาไม่รู้เรื่องของเรา แต่พอเขารู้เรื่อง พอเขาศึกษาแล้วเขาจะเสียดายเลยว่า ถ้าเขาไม่ได้ศึกษา เขาเสียดาย เห็นไหม ถ้ารู้แล้ว รู้แล้วมันจะรู้ ถ้าไม่รู้มันก็ไม่สนใจ ถ้ารู้แล้วนะ โอ้โฮ! เสียดายมากเลย อู๊ย! มันสุดขอยอดๆ ไปมากมาย

ปฏิบัติก็เหมือนกัน พอปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติยังไม่รู้ มันก็เป็นเรื่องหนึ่ง พอปฏิบัติมันรู้ มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้ามันรู้แล้วมันจะมูมานะ ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านเป็นจริง ความเพียรท่านสุดขอยอดมาก ครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์ที่เป็นจริง ความเพียรท่านเสมอดั้นเสมอปลาย แล้วปฏิบัติโดยชอบธรรม แล้วจะเป็นหลักชัยของพวกเรา

ฉะนั้น เราไม่ต้องไปหวั่นไหว เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า สัตว์โลกจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุทธสาหะ เราทำของเราได้เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง